

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน
ริมกว๊านพะเยา : กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส
อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ชื่อผู้เขียน นางสาวประกอบศิริ ภักดีพินิจ

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. มนต์ สุวรรณ กรรมการ
รองศาสตราจารย์บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา กรรมการ

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา (2) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนกว๊านพะเยา (3) เพื่อวิเคราะห์หาข้อเสนอแนะแนวทางจัดทำแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประชากรจากภายในชุมชนและภายนอกชุมชน

ประชากรภายในชุมชนบ้านร่องไฮ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งประกอบไปด้วย หัวหน้าครัวเรือนจำนวน 156 คน โดยสุ่มจากประชากรทั้งหมด 255 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t - test) ส่วนกลุ่มที่สอง ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพพื้นบ้านในชุมชนบ้านร่องไฮ ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่ประกอบอาชีพพื้นบ้านในหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 11 จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกประกอบการสังเกต

ประชากรภายนอกชุมชนที่ผู้ศึกษาได้สุ่มตัวอย่างโดยแบบบังเอิญจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวกว๊านพะเยา 370 คน จากประชากรทั้งหมด 7,780 คน ที่ประมาณการจากนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนจังหวัดพะเยาในรอบสัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ

ชุมชนมีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน

2 ด้าน คือด้านสิ่งดึงดูดใจและการเข้าถึง ส่วนองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกยังจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

กลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก มีความต้องการในการพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในทุกด้าน คือ ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากในทุกด้านคือ การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินกิจกรรม การร่วมลงทุน และการร่วมติดตามประเมินผล

2. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนกว๊านพะเยา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการมากในด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการภายในชุมชนที่ให้เกิดความสะดวก แต่มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว

3. แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้เสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านร่องไฮไว้ 6 แผนงาน คือ

1. แผนงานการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. แผนงานพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน
3. แผนงานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
4. แผนงานพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน
5. แผนงานรักษาความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว
6. แผนงานพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน

Independent Study Title	Capacity of Cultural Tourism Management of the Phayao Lake Rim Community : A Case Study of Rong-Hai Community, Mae Sai Sub-district, Mueang District, Phayao Province		
Author	Miss Prakobsiri Pakdeepinit		
M.A.	Tourism Industry Management		
Examining Committee	Assoc. Prof. Dr. Anurak Panyanuwat		Chairman
	Prof. Dr. Manat Suwan		Member
	Assoc. Boonlert Jittangwatana		Member

ABSTRACT

The main purposes of this study were to study (1) the management capacity of cultural tourism of Rong-Hai community, Mae Sai sub-district, Mueang Phayao district, Phayao province; (2) the Phayao visitors' needs; (3) analyze and find out the suitable recommendations. The population of this study consisted of 2 clusters – from the internal and external groups of the community.

Within the community, there were two groups of people – 225 household leaders and 24 people engaged in local careers. One hundred and fifty-six samples were randomly selected from the household leaders. The external groups of population consisted of 7,780 people, of which 370 were selected as the samples. Two sets of questionnaires, interviewing formats, and observation were applied to collect data. The data were, then, analyzed using SPSS for Window program for frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and descriptive grouping.

The results of the study were as follows:

1. The Management Capacity of Community-based Cultural Tourism.

The attraction and accessibility were the only elements of the management of cultural tourism capacity found appropriate, while the availability was not suitable enough for such tourism type. The samples from the community had a high degree of knowledge and understanding of the cultural tourism, and highly needed to develop their community to meet such purpose. Those were the development of physical and environmental aspects, tourism activities, security, and administration and management. Most samples highly needed to participate in the processes of planning, implementation, investment and monitoring and evaluation.

2. The Visitors' Needs.

Most samples expressed their needs toward the issues of security, safety and community management for accessibility. However, their needs toward infrastructure and activities within the community were at the moderate level.

3. Trends for Developing the Development Programs for Community based Cultural Tourism of the Rong-Hai Community.

Based on the results of the study, covering the analyses of the tourists' and community's needs, and the community capacity, 6 programs were proposed as follows:

1. The promotion program for community participation in the cultural tourism management;
2. The tourism business development program;
3. The program of accessibility and environment development within the community;
4. The program of cultural tourism marketing development;
5. The program of tourism security and safety; and
6. The program of community-based cultural tourism's activity development.